Natur&Miljø
Bulletin
Nr. 19 • 14. oktober • 1994 • 6. årgang

Overvåking av miljø kan bli stanset

Norsk miljøovervåking står i fare for å bli betydelig redusert neste år. Norsk institutt for luftforskning (Nilu) truer med å legge ned overvåkingen på noen områder. Årsaken er for lave overføringer på statsbudsjettet.

BUDSJETT 95
Ole P. Pedersen

Både Statens forurensningstilsyn (SFT) og Nilu reagerer på forslaget til statsbudsjett. Der er det statlige overvåkingsprogrammet ført opp med rundt 49 millioner kroner, samme nivå som ifjor, når prisstigningen er tatt med.

– Hvis tilskuddet blir på samme eller lavere nivå enn i år, blir vi nødt til å redusere overvåkingsprogrammet vårt, slår Harald Dovland, instituttsjef ved Nilu, fast overfor N&M Bulletin.

Nilu har i år finansiert deler av den statlige overvåkingen av egen lomme. Men dette er ikke mulig i fremtiden.

– Vi opplever det som svært utilfredsstillende å ikke få finansiert for eksempel overvåkingen av flyktige, organiske forbindelser (VOC). Norge har tross alt undertegnet en internasjonal avtale om å redusere utslippene av disse,. påpeker Dovland. Uten økte overføringer blir det ikke noe VOC-program neste år.

For dårlig i byene

«Oversikten over miljøtilstanden i norske byer og tettsteder er mangelfull ... Innsamling og sammenstilling av miljødata er også helt nødvendig for å kunne kontrollere at nasjonale mål nås», heter det i regjeringens forslag til statsbudsjett. Dovland er helt enig.

– Det er ikke et godt nok program for overvåking av nitrogendioksyd (NO_2) i norske byer. Og det er jo viktig å ha en oversikt når vi skal sette i verk nye tiltak. Hvis ikke, kan vi jo ikke si noe om utviklingen går den veien vi ønsker den skal gå.

Dovland er redd for at manglende bevilgninger fører til at Norge ikke klarer å følge godt nok med på nye områder.

– Muligheten til å ta opp nye ting, som persistente organiske forurensere og ozon, den forsvinner, sier han.

Også Nilus generelle støtte fra Miljøverndepartementet er foreslått kuttet neste år, med snaut 20 prosent, til drøyt 12 millioner kroner.

SFT liker seg ikke

Direktør i SFT, Harald Rensvik, deler bekymringen til Dovland. SFT har fått kraftige kutt i årets budsjett, men det er overvåkingsdelen som bekymrer mest.

– Noen av kuttene indikerer en naturlig avslutning av tiltak, som Blücher. Men jeg er litt mer bekymret for overvåkingsbudsjettet. Hvis man fortsetter å kutte, svekkes mulighetene til å drive miljøovervåking. Det liker vi ikke, sier Rensvik til N&M Bulletin.

Rensvik mener SFT vanskelig kan bli den etaten regjeringen forventer hvis kuttene på SFTs drift fortsetter.

– Da blir det også vanskelig å spille den rollen internasjonalt som vi bør ha. Det å samle inn grunnleggende miljødata er viktig, sier Rensvik, og trekker frem nordområdene og havforurensningen som to sentrale områder.

Følger ikke politikerne

Det er SFT som har ansvaret for å drive det nasjonale programmet for miljøovervåking. Penger til Nilu og andre institutter blir kanalisert gjennom SFT.

I februar i år ba en samlet energi- og miljøkomité i Stortinget om at overvåkingen ble styrket.

«Komiteen ser det som føremålstenleg med eit overvakingsprogram for dei mest utsette byområda. Komiteen ... ber om at overvakinga vert utvida», heter det i innstillingen.

– En samlet oppfordring veier vanligvis tungt. Det skal være spesielle grunner for ikke å følge opp dem, sier Håkon Giil, et av Senterpartiets medlemmer i energi- og miljøkomiteen. Han legger til at rene henstillinger fra komiteene ikke har krav på å bli fulgt opp av departementet.

SFT og DN kritiserer delplaner for biologisk mangfold side 3
Tilskuddet til kalking kuttes også neste år side 5
Dansk og nederlandsk klimakritikk av Norge side 7
Grønne streker i offentlige regnskap side 8
EU-direktiv forbedrer ikke norsk luft side 10

Natur&Miljø
Bulletin
Norges Naturvernforbund
Ansvarlig redaktør: Jon Knut Berg
Red. sekr: Ole P. Pedersen
Journalist: Jens P. Toldnæs
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 0803 50 94602
E-post:
red.naturvern@oslonett.no
Telefon: 22 71 55 20
Telefax: 22 71 56 40
Annonser tlf: 22 71 92 20
Annonser fax: 22 71 92 38
Produksjon: Gan Grafisk.
Trykket på Cyclus, 100 prosent resirkulert papir.
Neste N&M Bulletin kommer 28. oktober 1994.

Stillhetens slør

Det ligger et stillhetens slør over norsk miljøpolitikk for tiden. Så å si ingen nye, store miljøtiltak foreslås innført. Det nylig framlagte statsbudsjettet er en god illustrasjon på dette.

Bortsett fra en viss opptrapping innnen det klassiske naturvernet -- noe som selvsagt er meget gledelig sett fra naturvernernes synspunkt -- er det status quo over hele fjøla.

Miljøavgiftene holdes på samme nivå som tidligere. Det tas ingen nye initiativ for å redusere utslippene av nitrogenoksider (NOx) og klimagasser. Samferdselsdepartementet og Nærings- og energidepartementet foreslår ikke noe som i særlig grad vil redusere miljøbelastningen i disse sektorene.

Andre nylig framlagte dokumenter viser det samme mønsteret. For kort tid siden la flere departement fram handlingsplaner for bevaring av det biologiske mangfoldet. Her står det i klartekst at verken Nærings- og energidepartementet eller Samferdselsdepartementet har noen glupe ideer til hvordan presset på naturens mangfold kan reduseres.

I rettferdighetens navn må vi her føye til at enkelte departement kan være fornøyd med leksa si. Både Miljøverndepartementet og deler av Landbruksdepartementet får ros fra naturverninteressene for å ha laget ambisiøse planer.

Noe annet positivt ved delplanene, er viljen til åpenhet. Det at hvert departements forslag er offentlig tilgjengelig, før det hele sys sammen til en samlet plan, er etterhvert ganske unikt i norsk miljøpolitikk.

Denne viljen til åpenhet står dessverre i sterk kontrast til andre deler av norsk miljøpolitikk. Enkelte departement, Miljøverndepartmentet inkludert, demonstrerer et krampaktig hemmelighetskremmeri i viktige saker som lokal luftforurensning og klima. I måned etter måned har vi bare rykter og tilfeldige lekkasjer å holde oss til, og det er så å si umulig å få noen offisiell kommentar til opplysningene som kommer fram.

Det siste vi har hørt er at alle i Miljøverndepartementet som jobber med saken om grenseverdier for lokal luftforurensning har fått munnkurv. Selv enkle faktasprøsmål er det umulig å få svar på.

Vi tror ingen tjener på en slik strategi. Departementenes miljøarbeid blir stilt i et dårlig lys, samtidig som hemmelighold-elsen gir grobunn til stadig nye utsettelser, noe vi allerede har sett altfor mange eksempler på.

Gjestekommentar

Miljøvernet som forsvant?

Tore Killingland
Fagsjef, Norges Naturvernforbund

På bakgrunn av en rapport om at det skrives mindre om bl.a. klimaproblemer i verdenspressen, og at de som fornyer sitt medlemskap i miljøbevegelsen har gått ned fra 88 til 83 prosent, har avisene spekulert i om miljøinteressen er dalende. Naturvernforbundet er i sin 80-årige historie vant til at miljøinteressen har svingt, men mindre bølgedaler har aldri brutt en vedvarende økning.

Og hva kan det komme av at Naturvernforbundet aldri har hatt så mange henvendelser fra ulike grupper som nå? Vi ser at miljøverninteressen er like stor, men at den har forskjøvet seg fra den nasjonale politiske arena til den lokale og utøvende arena. Dette går hus forbi i rikspressen. Men Naturvernforbundet som landsdekkende organisasjon ser det helt tydelig.

Verste utslipp er redusert

Takket være miljøbevegelsens mangeårige slit, har de verste punktutslippene blitt sterkt redusert. «Trusselbildet» har endret seg fra giftskandaler som kan konkurrere med drap på førstesidene, til spredning av miljøgiftene gjennom produktene. De store piper er revet, nå spres forurensningen midt i bomiljøene der folk bor gjennom bilen, eller du kjøper det i butikken uten å vite om det.

Miljøvernet blir vanskeligere med mange små utslipp, så metodene må endres.

Vi må både stoppe økningen i antall og forbedre hvert enkelt. Derfor har vi utviklet markedsrettet miljøvern der markedskreftene mobiliseres til fordel for miljøet. Og dette har vært meget vellykket, men er vanskelig å dokumentere og ikke minst og få fram på avisenes førstesider. Når en bedrift velger bort en miljøskadelig bestanddel i sitt produkt, så mister journalisten sin tradisjonelle konfliktbaserte artikkel.

Blomst til Den norske Bank

Og når vi summerer opp seirene, f.eks. at klorplasten PVC blitt redusert i engangsemballasje med 80 prosent på tre år, så gir det lite gjenlyd i pressen. Da synes det bedre at miljøbevegelsen taper når Regjeringen sier ja til ny PVC-fabrikk for Hydro. At Hydro ikke tør starte opp fabrikken på grunn av sviktende marked kan vi vanskelig ta æren for, men det viser at vi ikke bare kan drive et arbeid i forhold til Storting og regjering.

Regjeringen har avgjort miljøpause som et satsingsområde. Vi får i mellomtiden arbeide med de som ser problemene og har interesse av å gjøre noe. Hermed sendes det en blomst til Den norske Bank, der konsernledelsen i forrige uke vedtok retningslinjer for hvordan lånesøkere skal vurderes i forhold til miljø.

Natur&Miljø Bulletin på Internet

Du kan nå lese artikler om EU fra Natur og Miljø Bulletin på Internet. Adressen er: http://www.oslonett.no/home/nvern/nmb/eu/index.html.

- Kjell og Jens overser naturhensyn

Statens forurensningstilsyn (SFT) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) kommer nå med kraftig kritikk mot Kjell Opseth og Jens Stoltenbergs planer for å ta hensyn til naturen. Ansvarsløst, tynt, mangelfullt og snevert er ord som går igjen i høringsuttalelsene fra de statlige etatene.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

De statlige etatene støtter dermed langt på vei kritikken som tidligere har kommet fra Fridtjof Nansens Institutt og Naturvernforbundet mot handlingsplanene til Samferdselsdepartementet (SD) og Nærings- og energidepartementet (NOE). Planene er laget i forbindelse med arbeidet for å utforme en nasjonal strategi for å bevare naturens mangfold. Etter en omfattende høringsrunde, skal departementenes delplaner i løpet av neste år sys sammen til én plan.

DN mener at NOEs plan er oppstykket, og at de forskjellige avdelingenes ambisjoner varierer sterkt. DN skriver blant annet at «Den mest alvorlige svakhet er (...) at Olje- og gassavdelingen med bakgrunn i sin virkelighetsbeskrivelse ikke har satt opp hverken mål eller utfordringer eller tiltak og handling. Dermed har ikke Olje- og gassavdelingen tatt sin del av ansvaret for bevaring av biologisk mangfold i henhold til konvensjonen.» Direktoratet mener videre at avdelingen ikke har gitt en dekkende beskrivelse av olje- og gassproduksjonens virkning på naturen.

«Heller tynt»

SFT skriver at NOEs plan er «heller tynn», og at departementet ikke drøfter hvordan målene skal oppnås. SFT savner også en integrert mål- og tiltaksbeskrivelse for hele sektoren.

Forurensningstilsynet skriver noe sarkastisk at «vi tror ikke det er riktig at sannsynligheten for en utblåsning av betydelige mengder olje under leteaktivietet er «ikke eksisterende»».

Statens naturforvaltningsråd er like negativ til NOEs plan som de statlige etatene. «Beskrivelsene av mål, utfordringer og forslag til handling er svært mangelfulle,» heter det fra den kanten.

Svakt i samferdsel

Også SD får så det svir i de statlige etatenes høringsuttalelser. SFT mener at planen «mangler en helhetlig overordnet transportpolitikk som tar hensyn til bevaring av biologisk mangfold.» Forurensningstilsynet mener dette er en stor mangel, siden denne sektoren bidrar til vesentlige forurensende utslipp lokalt og globalt. SFT tilføyer at vurderingen av mål og tiltak er for snever og avgrenset. Spesielt ser det ut til å irritere SFT at SD i sin plan hevder at transport ikke skaper lokal luftforurensning som krever særskilte tiltak ut fra målet om bevaring av naturens mangfold.

Forsuringseffekt ikke behandlet

DN følger opp med å skrive at «det virker uheldig at effekter av forsuring og drivhuseffekt ikke er behandlet, siden samferdselssektoren i stor grad er årsak til slike problemer.» Statens naturforvaltningsråd mener at SDs plan «fullstendig mangler en overordnet politikk for å ta hensyn til det biologiske mangfoldet i sin planlegging.»

På den annen side roser de to statlige etatene handlingsplanene til Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementets landbruksavdeling. Her har de bare bagatellmessige innvendinger.

Bulletin-rekord

Denne utgaven av Natur & Miljø Bulletin er historisk. Aldri før har vi laget en bulletin med så mye lesestoff. På disse 24 sidene er halvparten redaksjonelt stoff – best til nå!

Akershus fylkeskommunes miljøvernpris 1994

Akershus fylkeskommune skal dele ut sin miljøvernpris for 1994, og ønsker å motta forslag på egnete kandidater. Prisen kan gis til enkeltpersoner, grupper, lag og foreninger, bedrifter, kommuner eller offentlige etater som har gjort en spesielt verdifull innsats for natur- og miljøvern i lokalmiljøet, kommunen eller i fylket.

Akershus fylkeskommunes miljøvernpris består av et litografi og et stipend på kr 10.000,- for enkeltpersoner og kr 30.000,- for lag, foreninger og bedrifter m.v.

- Skriftlig forslag på kandidater med begrunnelse må være postlagt senest 15. oktober 1994.
  Forslag sendes til:

  Fylkesrådmannen i Akershus,
  Schweigaards gate 4, 0185 Oslo.

Akershus fylkeskommune

Avgift på emballasje

Regjeringen vil neste år foreslå å innføre miljøavgift på all hard inneremballasje, slik som glass, plast, metall og kartong. Avgiften gjelder emballasje som brukes til visse næringsmidler.

Ifølge Nasjonalbudsjettet for 1995 vil avgiften bli på én krone. Den kan reduseres hvis det innføres returordninger for emballasjen.

Senere vil det bli vurdert en avgift også på andre typer emballasje, slik som emballasje på vaskemidler. Fra 1. oktober 1996 kommer det i tillegg avgift på metallemballasje.

Små kuvertbegere under 40 gram unntas fra avgiften.

Mer til informasjon

Miljøverndepartementet skal bruke over ti millioner kroner neste år på informasjonsvirksomhet. Det er fire millioner mer enn i år. Informasjonstiltak om bærekraftig forbruk og en nasjonal kampanje om det nordiske naturvernåret får høyest prioritet.

Samme som før

De fleste frivillige miljøorganisasjonene får akkurat samme tilskudd som i 1994, ifølge Miljøverndepartementets forslag. MD ønsker å gi mer penger til større informasjonsprosjekter «som bidrar til å forsterke departementets egne satsinger».

NSB fortviler ikke ennå

– Vi fortviler ikke ennå. Fortsatt har vi håp om at det blir noe av den bebudede ekstrasatsingen på jernbanen.

BUDSJETT 95
Jon K. Berg

Ordene tilhører konserndirektør Yngve Pedersen i NSB. Som meldt i forrige N&M Bulletin blir det en nedtur for jernbanen neste år. Den bebudede ekstrasatsingen på jernbanen uteblir.

Da jernbaneplanen for 1994 til 1997 ble lagt fram i fjor, ga Kjell Opseth løfter om en ekstrasatsing på jernbanen på fem milliarder kroner, forutsatt at det lykkes å redusere overføringene til andre sektorer (Kleppe II-pakken). Men etter to statsbudsjetter i planperioden, er det fortsatt ingen ekstrasatsing til jernbanen.

– Uten ekstrasatsingen, kan vi bare holde liv i det bestående. Det blir ikke noen ny satsing på jernbanen. Ingen nye prosjekter kan settes i gang, det blir bare penger til å fullføre det som allerede er påbegynt, sier Yngve Pedersen til N&M Bulletin.

For eksempel blir det ikke penger til dobbeltspor sør for Moss, fullføre arbeidene på høyfjellet på Bergensbanen og dobbeltspor i Vestfold.

– Men så langt er bevilgningene til investeringer i jernbanen tross alt bedre nå enn det som skjedde i perioden 1990 til 1993, avslutter Pedersen.

Heller ikke vei

Heller ikke i veisektoren blir det så langt noe av den forventede ekstrasatsingen. Her ble tre milliarder kroner gjort avhengige av kutt i andre sektorer. Men forskjellen til jernbanen er slående: mens 60 prosent av investeringsmidlene til jernbanen ble gjort avhengig av Kleppe-pakken, er det tilsvarende tallet for veisektoren bare 20 prosent.

Miljøstille innen samferdsel

Samferdselsdepartementet kan ikke vise til noen større miljøtiltak innenfor sin sektor i perioden 1993 til 1995.

BUDSJETT 95
Jon K. Berg

I statsbudsjettet for 1995 har Samferdselsdepartementet en oppramsing av miljøtiltak i perioden 1993 til 1995. Her er det lite å hente for de som håper på mindre støy og forurensning fra fly og biler. Betydelige, konkrete miljøtiltak er så å si fraværende.

De viktigste miljøtiltakene Samferdselsdepartementet viser til i perioden 1993 til 1995 er:

- veibygging for å lede trafikken bort fra boligområder
- høyere standard på NSBs tilbud
- rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging
- utredning om alternative drivstoff
- støyskjerming
- nye avgasskrav for tyngre kjøretøyer
- bygging av ny hovedflyplass på Gardermoen (sic!)

Mangler miljøprofil innen landbruk

Halvparten av Norges truede arter befinner seg i skogen. Dette problemet er ikke nevnt i Landbruksdepartementets (LD) budsjettforslag for neste år. Departementet får kraftig kritikk.

BUDSJETT 95
Jens Petter Toldnæs

– Det er vel og bra med redusert støtte til traktorveier og skogsdrift i vanskelig terreng, men hvis LD skal ha ansvar for økosystemet, og ikke bare næringsinteressene blir dette altfor smått og uforpliktende, sier Thor Midteng, fagkonsulent i Norges Naturvernforbund (NNV).

NNV er spesielt kritisk til den delen av budsjettforslaget som angår skogbruket. Organisasjonen krever midler til å registrere biologisk mangfold på bakgrunn av at handlingsplanen skal ligge klar i mai 1995, i tillegg til at halparten av Norges truede arter befinner seg i skogen.

– Man vil aldri kunne sikre biologisk mangfold bare ut fra verneplaner, de enkelte departementer må ta ansvar, sier Midteng.

– Det er foreslått 14 millioner til såkalte ressurs- og miljøtiltak, men disse skal i hovedsak gå til å overvåke skoghelsen og bedre frø og planteforsyningen i skogbruket. I lys av trusselbildet mot det biologiske mangfoldet i skogen krever NNV et totalkutt i tilskudd til veibygging og drift i vanskelig terreng – inntil verneområder, nøkkelbiotoper og landskapsøkologisk nettverk er sikret.

Landbruksdepartementets budsjettforslag er iår på omlag 14.5 mrd kroner. Nedgangen, på nær fem prosent fra 1994, forklares med reduserte overføringer over jordbruksavtalen, lavere matvarepriser og mindre offentlige overføringer til næringstiltak. I tillegg reduseres den samlede støtten til skogbruket med sju prosent. Miljøtiltak i landbruket er foreslått økt med 12 millioner, eller vel 1 prosent.

Surt budsjett - kalking taper

Midlene til kalking av sure vann og vassdrag er kuttet med ti millioner i regjeringens budsjettforslag for 1995. –Hvis dette er riktig betyr det at ingen nye prosjekt vil bli igangsatt, sier Ann Jori Romundstad ved Direktoretet for naturforvaltning (DN). Flere av opposisjonspartiene stiller seg uforstående til nedskjæringen.

BUDSJETT 95
Jens Petter Toldnæs

En reduksjon på kalkingsposten, fra 58 til 48 millioner kroner, kan få alvorlige følger for flere norske vassdrag. Romundstad forteller til N&M Bulletin at DN i øyeblikket har 15 store prosjektsøknader inne og at man forventer å få inn fler.

– Hvis tallene er riktige vil ingen av disse prosjektene bli igangsatt. Det vil også i en viss grad gå ut over små, lokale prosjekt, sier hun.

I tillegg til kalkingsposten, foreslår regjeringen sju kalkingsmillioner over posten «tilskudd til fiskeformål». Men ifølge budsjettet er det en betingelse for disse pengene at andre instanser også finansierer kalkingstiltak.

Verdens største prosjekt i fare

I Telemark og Aust-Agder gjennomføres i øyeblikket de siste forundersøkelsene til det som kan bli verdens største kalkingsprosjekt – «Nisserprosjektet».

Fiskeforvalter Reidar Strand ved Fylkesmannens Miljøvernavdeling i Telemark er bekymret for situasjonen dersom ikke deler av dette prosjektet settes igang.

– Sjansene for å miste stedegne stammer, og dermed redusere det biologiske mangfoldet, er stor dersom man ikke begynner å kalke viktige gytebekker, sier han i en kommentar til N&M Bulletin. Nisserprosjektet er beregnet å koste mellom 15 og 20 millioner kroner.

«Forbauset» for mildt

På spørsmål om han er forbauset over reduksjonen på neste års kalkingspost svarer stortingsrepresentant Gunnar Fatland (Høyre) at «forbauset» er et altfor mildt uttrykk.

– Det var jo så bred støtte for en økning ifjor, sier han til N&M Bulletin, og legger til at kalking vil bli et prioritert påplussningsområde for Høyre.

Også Senterpartiet varsler at det ønsker å gi mer til kalking enn det som er lagt inn i budsjettet.

– Behovet for kalking er svært stort. Her er det snakk om å gi førstehjelp, sier Håkon Giil, et av partiets medlemmer i energi- og miljøkomitéen.

Lite miljø i NoE

Heller ikke hos Nærings- og energidepartementet (NOE) er det mulig å finne de store miljøbombene.

BUDSJETT 95
Ole P. Pedersen

Tilskuddene til energiøkonomisering (enøk) kuttes kraftig i dette statsbudsjettet, som følge av tidligere vedtak. Forslaget lyder på 55 millioner for 1995, mot 176 millioner i år. Ifølge budsjettet ga enøk-tilskuddet i 1993 en energisparing på 537 gigawatt/time, og 72.000 tonn CO_2.

Innen oljesektoren synker som kjent statens investeringer, men samtidig øker tilskuddet til kartlegging av kontinentalsokkelen noe, til 45 millioner.

Forøvrig heter det i budsjettet at departementets mål for bioteknologisektoren blant annet er å «bidra til å utvikle nye produkter for et internasjonalt marked».

CO_2-avgiftens framtid diskuteres til jul

CO_2-avgiftens framtid blir avgjort først i salderingsdebatten rundt jul. Regjeringen sier at EU-avstemningen ikke vil virke inn på verken nivå eller utforming av avgiften.

BUDSJETT 95
Ole P. Pedersen

Siden i fjor har et utvalg i departementene arbeidet med å se på CO_2-avgiftens framtid. I forslaget til statsbudsjett skriver regjeringen at arbeidsgruppen er i ferd med å avslutte arbeidet. Dermed blir ikke CO_2-avgiften diskutert i statsbudsjettets forslag, men først i salderingsdebatten på slutten av året.

Marianne Andreassen, statssekretær i Utenriksdepartementet, sier til N&M Bulletin at det ikke er på grunn av EU-avstemningen at utvalget ikke har klart sitt forslag nå.

– CO_2-avgiften har ikke noe med EU-medlemskap å gjøre. Utvalget skal se hvor treffsikre dagens miljøavgifter er, og se på strukturen i disse. Dessuten skal utvalget vurdere hvordan avgiftene kan bli mer effektive, sier Andreassen. Utvalget skal ifølge Andreassen ikke foreslå nivå på CO_2-avgiften – det overlates til en politisk behandling.

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) mener det å legge fram CO_2-avgiften i salderingsdebatten betyr at det bare blir små endringer i avgiften.

– Jeg går ut fra at det betyr at det ikke blir gjort noen større endringer. Noe annet ville være svært uheldig, sier fagsjef i NHO, Geir Høibye til N&M Bulletin.

Årsskiftet?

Den evigvarende historien om den norske handlingsplanen for å redusere klimautslippene kan også være over. Ifølge statsbudsjettet tar regjeringen sikte på «å legge frem planen i en stortingsmelding rundt årsskiftet 1994/95».

Dermed bekreftes det N&M Bulletin har meldt tidligere, at både klimaplanen og planen for å redusere utslippene av nitrogenoksider blir lagt fram som egne meldinger for Stortinget. Opprinnelig skulle disse planene bare blitt lagt frem som vedlegg til Thorbjørn Berntsens miljøpolitiske redegjørelse i april i år, men planene ble trukket tilbake i siste liten.

Mer til miljø innen U-hjelp

Regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett lagt opp til en økning til miljøtiltak over u-hjelpsbudjettet. Økningen, fra 60 til 80 millioner kroner, inkluderer støtte til befolkningstiltak.

PVC og papirbleier miljømerkes

Miljømerket Svanen har godkjent kriterier som åpner for miljømerking av PVC-gulvbelegg og engangsbleier. Naturvernforbundet vil på sitt neste styremøte avgjøre om det bryter samarbeidet med Svanen.

N&M Bulletin
Jonas Brække

Kriteriene for de omstridte produktene ble enstemmig vedtatt på et møte i Helsinki mellom de nordiske samarbeidspartnerne forrige onsdag. Det var ikke stor uenighet om forslaget, selv om det har vært kjent i lengre tid at Naturvernforbundet har truet med å trekke seg hvis Svanen åpnet for PVC-gulvbelegg.

Plastbelegg som inneholder PVC har i dag over 50 prosent av markedet for gulvbelegg. Det er strid mellom ulike forskningsmiljøer om hvordan PVC virker inn på miljø og helse fra vugge til grav. Stiftelsen Miljømerking har lagt denne usikkerheten til grunn for å vedta kriterier som ikke utelukker PVC i gulvbelegg.

Strenge krav

Stiftelsen hevder at listen er lagt så høyt at det i øyeblikket ikke finnes noen produkter på markedet som tilfredsstiller kravene til gulvbelegg med PVC.

– I likhet med norske myndigheter har vi unnlatt å ta et prinsipielt standpunkt mot PVC. Men vi har stilt så høye krav at det skal temmelig mye til for at produsentene klarer å lage et produkt som kvalifiserer til Svane-merket, sier informasjonsleder Tor Erik Stokke i Stiftelsen Miljømerking i Norge til N&M Bulletin.

Naturvernforbundet mener at et forbud av de mest farlige tilsetningsstoffene i PVC-gulvbelegg ikke er tilstrekkelig. De krever at føre-var-prinsippet må gjelde for all miljømerking, og viser til at Danmark har en klar politikk på utfasing av all PVC. I Sverige har et regjeringsoppnevnt utvalg anbefalt det samme.

– PVC inneholder tungt nedbrytbare og naturfremmede stoffer og medfører andre biprodukter. Derfor må PVC ekskluderes, slik at vi kan velge andre alternativer, sier generalsekretær Dag Hareide i Naturvernforbundet.

Miljøbleier på dynga?

Det kan også bli hauger med miljømerkede plastbleier på søppelfyllingene i Norge, mener Naturvernforbundet. I dag utgjør engangsbleier to prosent av det norske husholdningsavfallet. Over 20 tonn miljømerkede plastbleier på norske fyllinger i løpet av ett år kan bli resultatet dersom både Pampers og Libero får Svanemerket. Naturvernforbundet har i lang tid etterlyst et felles, økologisk fundament for Svanemerket.

– Strukket seg for langt

– Svanemerket må arbeide ut fra et føre-var-prinsipp, og bør ha som overordnet mål å redusere forbruket i stedet for å oppmuntre folk til å kjøpe engangsbleier. Stiftelsen Miljømerking er redde for å utelukke noen bransjer, men denne gangen har de strukket seg for langt. Dette er det første bruk-og-kast produktet som har fått sine miljøkriterier, sier Hareide.

Forbundet mener det vil være brudd på markedsføringsloven om Libero og Pampers, som har 95 prosent av bleiemarkedet, får Svanemerket. Forbrukerombudet krever at miljømerkede produkter må være blant den bedre tredjedel av tilsvarende produkter.

Gir ikke bort

Stiftelsen Miljømerking i Norge tilbakeviser at de to store bleiefabrikantene automatisk tilfredsstiller kravene til engangsbleier.

– Vi gir ikke merket til verken Libero eller Pampers, det er ikke gitt at de uten videre kvalifiserer til Svanemerket, sier informasjonsleder Tor Erik Stokke. Han deler ikke Naturvernforbundets syn om svanemerkede engangsbleier som overs vømmer markedet.

– Når vi har valgt å utforme kriterier for papirbleier sammen med tøybleier, skyldes det at det ikke finnes entydige undersøkelser på hva som er det beste valget for miljø og energibruk. Dernest er det viktig å ta hensyn til forbrukere som ikke *kan* bruke tøybleier på grunn av deres livssituasjon. Det er ikke opplagt at man skal påvirke folk til å stå og vaske bleier, sier Tor Erik Stokke.

Han påpeker at selv Naturvernforbundet har gitt engangsbleier betegnelsen «middels miljøvalg» i deres eget forbruker-hefte, noe som kan tyde på at konflikten ikke er så stor som det kan synes.

– Det alvorligste hittil

Naturvernforbundet avventer om det vil trekke seg fra samarbeidet med Miljøstiftelsen i Norge. I så fall er det ikke første gang det nordiske samarbeidet om et felles miljømerke får seg en stripe i den grønne lakken.

Den svenske Naturskyddsforeningen kuttet forbindelsene allerede for to år siden, og Naturvernforbundet har lenge hatt fullmakt fra styret til å følge søsterorganisasjonen. Likevel velger Naturvernforbundet å styrebehandle saken før organisasjonen tar en endelig avgjørelse.

– Dette er det mest alvorlige som har skjedd hittil. Naturvernforbundet kan ikke akseptere uten videre at Svanemerket blir ført ut i krise slik at forbrukerne ikke lenger kan stole på det, sier Dag Hareide.

Samme til reaktor

Nærings- og energidepartementet foreslår å gi 25 millioner kroner til driften av atomreaktoren i Halden. Det er det samme som i fjor. Institutt for energiteknikk (Ife) kan også bruke egne penger til Haldenreaktoren. Bevilgningene til Ife og Haldenreaktoren skal heretter i sin helhet gå via Norges Forskningsråd, foreslår departementet.

Betydelig mer til naturforvaltning

Positivt, offensivt, gledelig – Direktoratet for naturforvaltning (DN) er godt fornøyd med regjeringens budsjettforslag for neste år. Økningen på 19 prosent betyr en økt satsing på faunakriminalitet, naturoppsyn, områdevern og allmenhetens adgang til jakt og fiske.

– Økningen på omlag 50 millioner kroner betyr også at DN kan satse enda mer offensivt i arbeidet for å bevare det biologiske mangfoldet, sier assisterende direktør Stein Lier-Hansen ved DN.

Dansk klima-kritikk av Norge

Kritikken mot norsk klimapolitikk utbasuneres nå åpent av høytstående embetsmenn i Nederland og Danmark, som begge har vært pådrivere for en skjerping av den internasjonale klimapolitikken.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Lederen av Danmarks klimadelegasjon, Ole Plougman, og professor Willem J. Kakabeeke, som inntil nylig var direktør for internasjonal avdeling i Nederlands miljøverndepartement, kom nylig med utilslørt kritikk av den rollen norske myndigheter spiller i de internasjonale klimaforhandlingene. Begge beklaget at Norge ikke slutter seg til de landene som er pådrivere for en mer ambisiøs klimapolitikk.

Det var under to pressesemina rer i Danmark og Nederland at kritikken mot den norske klimaposisjonen kom fram.

– Det er beklagelig at de nordiske landene ikke kan samles om felles utspill i klimapolitikken, sa Plougman.

– Lite villig

Kakabeeke sa til N&M Bulletin at Norge allerede under Riokonferansen avslørte at landet er lite villig til å alliere seg med de mest ambisiøse landene.

– Sverige og Norge er ikke med oss når vi arbeider for en bedre klimapolitikk, sa han.

Norge har som foreløpig mål å stabilisere utslippene av karbondioksyd (CO_2) innen år 2000. Danmark skal redusere utslippene med 20 prosent innen 2005, mens Nederland har gått inn for tre prosents reduksjon innen år 2000.

Gammel kritikk

Tidligere har det kommet krass kritikk fra ledende miljøorganisasjoner mot den norske holdningen i de internajonale klimaforhandlingene. Blant annet kom det nylig kraftig kritikk fra Greenpeace, fordi Norge ikke ville støtte forslaget fra Tyskland og Danmark om å skjerpe den internasjonale klimaavtalen.

Det nye nå er altså at sentralt plasserte embetsmenn i pådriverlandene åpent kritiserer Norges bremsende rolle.

... og Norge tviler

I Nasjonalbudsjettet for neste år stiller regjeringen flere spørsmål ved virkningene av klimaeffekten.

BUDSJETT 95
Ole P. Pedersen

I sitt kapittel om økonomisk vekst og en bærekraftig utvikling legger regjeringen vekt på at «sannsynligheten for alvorlige hendinger i en del tilfeller ikke er særlig stor». Drivhuseffekten trekkes fram som det beste eksempelet på at det er mye tvil og usikkerhet i miljøspørsmål, og regjeringen skriver om «eventuelle menneskeskapte klimaendringer».

Regjeringens nasjonalbudsjett står dermed i skarp kontrast til FNs internasjonale klimapanel, IPCC. For få uker siden var IPCC ute og kritiserte useriøse debattanter i klimadiskusjonen.

I en nylig utgitt rapport slår FNs eksperter fast at utslippene av CO_2 må reduseres med 60 prosent. Verdens klima er fortsatt i alvorlig fare, mener IPCC.

Men Norges regjering mener likevel at «spørsmålet om holdning til usikkerhet står ... sentralt når det gjelder ulike lands syn på behovet for en politikk for å unngå eller tilpasse seg eventuelle klimaendringer.»

IPCC mener at den gjennomsnittlige temperaturøkningen vil være mellom en og 3,5 grader Celsius innen 2050.

Fjellrev i fare

Fjellreven på Dovrefjell er i fare for å bli utryddet, mener Norsk institutt for naturforskning (Nina). Siste års overvåking av reproduksjonen avslørte at det ikke fantes yngling sør for Børgefjell.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

I forbindelse med overvåking av reproduksjon hos fjellrev ble det sommeren 1993 gjennomført telling av valper ved i alt 35 fjellrevhi. 14 av hiene var på Hardangervidda, 11 på Dovrefjell og 10 i Børgefjell. Det ble påvist valper i to av hiene i Børgefjell, i de andre områdene ingen.

Stipendiat Olav Strand ved Nina har ledet overvåkingsarbeidet. Han trekker fram matmangel som viktigste årsak til at fjellreven ikke yngler.

– Det er lenge siden siste smågnagerår, og situasjonen for bestanden på Dovrefjell er spesielt kritisk, sier han til N&M Bulletin.

På spørsmål om det er tenkelig å føre fjellreven i kritiske perioder for på denne måten å holde kunstig liv i bestanden, svarer Strand at myndighetene bør gjøre noe mer enn bare å frede hvis vi ønsker å beholde arten i norsk fauna.

– Fjellreven har vært fredet i 70 år. Det viser seg at dette alene ikke er nok. Kanskje bør vi forsøke å få fjellreven tilbake til områder der den var før, sier Strand. Han understreker også de generelle farene ved små bestander. De er langt mer utsatt for tilfeldigheter enn store bestander.

Mer stråling enn på Kola

Instituttet har funnet at aktiviteten av radiocesium i muskulatur fra fjellrev var betydelig høyere på Dovrefjell enn i muskulatur fra rever på Kola-halvøya og Taimyr, men Strand avviser bestemt at det er sammenheng mellom dette og manglende reproduksjonsevne.

Kongeørn drepes

To kongeørn er blitt funnet drept av plantevernmiddelet kjemisk carbufuran i Skottland. Giften har lenge vært begrenset til amerikansk faunakriminalitet. Funnet i det skotske høylandet tyder nå på at styggedommen har funnet veien over Atlanteren. Politiet har funnet lokkemat som inneholder giften, men har ennå ikke pågrepet de skyldige.

– Det er veldig trist at noen har satt seg fore å ta livet av Skotlands vakre og sjeldne kongeørner på en så barbarisk måte, sier lederen av det skotske naturvernforbundet, Magnus Magnusson, til avisen Scotsman.

– Ikke bare er det ulovlig, men slike handlinger kan også være en fare for mennesker.

Almen forsvinner

Over 12.000 store og små almetrær er i løpet av de fire siste årene smittet av den agressive almesyken. Disse trærne er det ikke mulig å redde. Statens institutt for Jord og Skogkartlegging (Nijos) har satt igang et stort prosjekt for å hindre sykdommen i å bre seg. Tidligere forsøk har vært mislykket.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Nijos har etablert en overvåkingssone på 300 kvadratkilometer fra Brundlandnes i Vestfold til Skrim i Buskerud. Denne sonen blir kontinuerlig overvåket. Finner man smittede trær blir de øyeblikkelig hugget og brent. Foreløpig er ingen smittede trær funnet i denne sonen.

– Håpet er at dette kan redde almen på Sør- og Vestlandet, sier Rune Eriksen ved Nijos til N&M Bulletin. Tidligere forsøk på å stoppe sykdommen har ikke lykkes. Foreløpig er det Vestfold, søndre del av Buskerud og deler av Akershus som er hardest rammet. Den agressive almesyken tar livet av trærne i løpet av to – tre år. Denne sykdomsvarianten ble først oppdaget i Norge i 1981.

Smitte gjennom røttene

Tidligere hogstforsøk har ikke maktet å stoppe problemet. Eriksen forklarer dette med at oppdagelsesprosenten har vært altfor lav. I tillegg ble syke trær registrert sommerstid, for så å bli hugget på vinteren. Da hadde treet ofte rukket å smitte et nytt tre gjennom røttene. 15 – 20 prosent av de over 5000 registrerte tilfellene i 1993 antas å være smittet på denne måten. Nå blir registrerte tilfeller hogd øyeblikkelig.

–Det at man kan fotgå et område totalt, øker sjansene for å holde sykdommen i sjakk, sier Eriksen.

Danmark har gitt opp

Alm er idag i ferd med å forsvinne flere steder i Europa. England, Sverige, Danmark, Nederland og de fleste av de gamle østblokklandene er eksempel på områder som er hardt rammet. Forsker Halvor Solheim ved Norsk Institutt for Skogforskning (Nisk) ser ikke bort fra at almen kan bli totalt utryddet flere steder, og nevner spesielt Norge pga. liten genetisk variasjon og spesielle klimaforhold.

I Sverige er det de enkelte kommunene som har ansvaret for å passe på almebestandene. Her har Göteborg mislykkes, mens Malmø har hatt suksess med sitt prosjekt. Danmark har gitt opp å bekjempe sykdommen. Nederland, som muligens føler et spesielt ansvar som opprinnelsesland, har bevilget en rekordsummer på opptil 35 millioner kroner årlig til bekjempelse.

Bra bytre

Alm finnes idag i hele landet sør for Beiarn i Nordland. Ved Nijos tror man ikke at treet vil bli utryddet som art, men man frykter at den kan bli utryddet som *tre* dersom ikke avgrensningsprosjektet lykkes.

Skogbruksmessig har almen hatt liten interesse på tross av gode virkeegenskaper. Som bytre er den svært godt egnet da den tåler mye støv og dessuten virker støydempende.

EU-forbud i sikte?

EU's miljøverninistre møttes tirsdag forrige uke for å diskutere en plan for utfasing av miljøgiftene PCB og PCT. Et tysk kompromiss innebærer en frist til år 2000 for medlemsland som grenser til Nordsjøen og som allerede har forpliktet seg i andre avtaler, og 2005 for de andre landene. I følge sentrale eurokrater kan arbeidet munne ut i et direktiv innen nyttår hvis ministrene kommer til enighet om harmoniserte regler for avviklingen, skriver Reuter.

Superminister

Danmark har fått en ny superminister i Sosialdemokratenes Svend Auken. Han var tidligere miljøminister, men har nå i tillegg fått ansvaret for energisektoren.

Liten kunnskap om spesialavfall

Lavt kunnskapsnivå fører til at 8000 tonn spesialavfall fra husholdningene kommer på avveie hvert år. Det er bakgrunnen for en landsomfattende informasjonskampanje om emnet.

N&M Bulletin
Jens Petter Toldnæs

Statens forurensningstilsyn (SFT), Norsk kompetansesenter for avfall og gjenvinning (Norsas) og Statens informasjonstjeneste gjennomførte nylig en informasjonskampanje om spesialavfall. Omlag halvparten av landets kommuner og Miljøheimevernet deltar i kampanjen. En halv million husstander har mottatt en brosjyre om spesialavfall og leveringstilbudet lokalt fra kommunen. Det er produsert video og læremateriell til barneskolene. I tillegg kommer TV-innslag og annonser i media.

Liten kunnskap i dag

Folk vet for lite om spesialavfall. Det er konklusjonen man trekker av en undersøkelse Feedback Research har gjort for Norsas. Bare 55 prosent av befolkningen vet at kommunen deres har mottak for spesialavfall, til tross for at bare 16 små kommuner er uten tilbud idag.

Over halvparten av befolkningen mener at vanlige batterier er spesialavfall, mens medisiner og kvikksøvtermotere bare anses som spesialavfall av fire prosent. For disse avfallstypene er sannheten den stikk motsatte.

Nærmere halvparten av de spurte oppgir at de sorterer ut papir, mens bare seks prosent aktivt sorterer ut spesialavfallet. 12 prosent av befolkningen mener glass er spesialavfall, noe det ikke er.

Totalt kommer 30 000 tonn spesialavfall på avveie i Norge hvert år. Av dette stammer 8000 tonn fra husholdningene.

Under åpningen av kampanjen sa Unni Mathisen, personlig sekretær i Miljøverndepartementet, at innen år 2000 skal alt spesialavfall her i landet få en forsvarlig behandling.

Satser på grønne skip

Norge skal bruke 50 millioner kroner på utvikle mer miljøvennlige skip. Tidligere har 110 milllioner kroner blitt brukt til dette formålet. Blant prosjektområdene finner vi utvikling av motorer der eksosen blir resirkulert, og definisjon av spesielt miljøfølsomme områder, skriver Review.

Stanset forslag om skipsutslipp

En gruppe oljeselskaper klarte nylig å torpedere et forslag i FNs skipsfartsorganisasjon (IMO) om å redusere luftforurensningen fra skip. Norges delegasjon var meget skuffet over resultatet.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Det var under et møte i en av IMOs underkomiteer at forslaget om redusert svovelinnhold i bunkersoljen led skipbrudd. Mindretallet på tolv land, deriblant Norge, ønsket å sette en øvre grense for svovelinnholdet til 3,5 prosent, mens flertallet på 22 land gikk inn for å sette grensen til fem prosent. En fem-prosents grense vil ikke ha noen praktisk betydning, fordi det så å si ikke selges bunkersolje som inneholder så mye svovel i dag.

Redusert svovelinnhold i oljen er viktig blant annet for å minske den sure nedbøren. I og med at svovelutslippene fra industri og kraftproduksjon vil gå kraftig tilbake i de kommende årene, vil skipsfartens andel øke – ihvertfall så lenge det ikke blir gjort noe med svovelinnholdet i bunkersoljen.

Oljeselskapenes press

Etter det N&M Bulletin erfarer, var det en gruppe oljeselskaper som sørget for at det ble flertall mot strengere utslippsregler for skip. Oljeselskapene fikk flere u-land til å stemme for fem prosents svovelinnhold, fordi selskapene ellers ville fått problemer med å få avsetning for olje med høyt svovelinnhold.

Norge holdt et sluttinnlegg under møtet i underkomiteen, der det ble uttrykt skuffelse over at resultatet ble som det ble.

– Vi uttrykte vår frustrasjon over at underkomitéen ikke oppfylte mandatet sitt, som var å få til enighet om strengere utslippsregler. Vi beklaget også at oljeselskapene viste liten vilje til samarbeid, noe som vil kunne medføre at ikke-statlige organiasjoner i framtiden ikke lenger får adgang til forhandlingene i IMO, sier prosjektleder Jens Henning Koefoed i Statens forurensningstilsyn (SFT) til N&M Bulletin.

Spesielt område

IMO-vedtaket inneholder imidlertid en mulighet for regionale løsninger på problemet med luftforurensning fra skip. For eksempel har Norge foreslått at Nordsjøen defineres som et spesielt følsomt område, der alle skip må ha mindre enn 1,5 prosent svovelinnhold i bunkersoljen. Under et møte mellom nordsjølandene i vår, var det enighet om å arbeide videre med denne saken. Den tas opp på nytt under Nordsjøkonferansen neste år.

SFT roper varsku om skipsuhell

Statens forurensningstilsyn (SFT) roper nå varsku om at det vil være økende fare for alvorlige skipsulykker langs norskekysten i årene framover.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Det er i høringsuttalelsen til departementenes planer om det biologiske mangfoldet at SFT kommer med sitt varsku. I Fiskeridepartementets plan ønsker SFT en tilføyelse om farene for skipsuhell:

«Med en aldrende verdensflåte av skip må det forventes at akutt forurensning fra skipshavarier langs norskekysten vil øke,» skriver SFT.

Prosjektleder Jens Henning Koefoed sier til N&M Bulletin at det spesielt er laste- og bulkskip med mye bunkersolje som utgjør en fare for norskekysten. Disse skipene har en økende gjennomsnittsalder, samtidig som oljetankene ofte er plassert ytterst i skroget. Dette fører til økende fare for skipsuhell med alvorlig forurensning som mulig konsekvenss.

Det foreligger et forslag i FNs skipsfartsorganisasjon (IMO) om at bulk- og lasteskipene må sikre oljetankene bedre enn i dag, men dette er en langsom prosess, ifølge Koefoed. Han håper imidlertid at SFTs utspill om faren for skipsuhell vil føre til fortgang i det forebyggende arbeidet.

Høy alder

Det er altså bulk- og fraktskipenes høye alder som er bakgrunnen for SFTs alarm. Men er det nødvendigvis slik at et gammelt skip er mer usikkert enn et som er nyere?

– Nei, det er ikke noen nødvendig sammenheng. Det viktigste for et skips sikkerhet er vedlikehold og mannskapets kvalitet. Men det er en sterk tendens til at de eldste skipene også er de som er dårligst vedlikeholdt.

Koefoed sier til slutt at det er umulig å si hvor stor den eventuelle økningen i skipsuhell vil bli.

NED: Fra 1. oktober i fjor til 1. oktober i år har Naturvernforbundet mistet 3300 medlemer, slik at medlemstallet nå er på 31000.

Miljørabatt for skip

Norske myndigheter skal nå prøve å overtale de andre landene i FNs sjøfartsorganisasjon (IMO) til å være med på å gi miljøsikre skip økonomiske fordeler.

N&M Bulletin
Jon K. Berg

Naturvernforbundet og Norges Rederiforbund stod for en tid siden bak en rapport om såkalt miljøindeksering av skip. Det vil si at skip får reduserte avgifter utfra hvor miljøsikre de er. Kriteriene kan være luftutslipp, avfallsbehandling, mannnskapets kvalitet, dobbel bund og atskilte ballasttanker. Naturvernforbundet og Norges Rederiforbund var enige om at et slikt rabattsystem må innføres internasjonalt og tas opp gjennom IMO.

Norske myndigheter har gjennom sitt såkalte «Green ships»-program kommet fram til det samme. Ved et kommende møte i IMOs miljøkomite vil Norge presentere et opplegg for internasjonal miljøindeksering for skip. Her vil de legge vekt på blant annet skipets tekniske utrustning og den menneskelige faktoren gjennom drift.

Norge nr. sju

Norge kommer på sjuende plass i en oversikt over hvor miljøvennlige OECD-landene er. Østerrike er det beste landet, fulgt av Portugal, Japan, Spania, Tyrkia og Italia. Bak Norge finner vi blant andre Sverige, Danmark, Nederland og Finland. Vurderingen er basert på utslipp av CO_2, SO_2, NO_x, vannforbruk, avløpsrensing, naturvern, trude arter, avfall, energieffektivitet, bilbruk og gjødselbruk. Listen er utarbeidet av FN. Dataene er fra 1990.

EU-direktiv hjelper ikke på norsk luft

Deler av regjeringen får kraftig kritikk fra miljøorganisasjonene fordi den ønsker å innføre EUs minimumsgrenser for luftforurensning. EUs regler vil ha minimal betydning, bekrefter miljøvernminister Thorbjørn Berntsen overfor N&M Bulletin. 700 000 mennesker blir i dag utsatt for helsefarlig luftforurensning.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Nye forskrifter til forurensningsloven skal gjøre loven gjeldende for samferdselssektoren. Det interne forslaget har skapt strid i regjeringen. Flere departement ønsker å innføre EUs minimumsregler, mens Miljøverndepartementet vil ha strengere bestemmelser.

På spørsmål fra N&M Bulletin bekrefter miljøvernminister Thorbjørn Berntsen at innføring av EUs grenser vil ha minimal betydning for helsesituasjonen til Norges befolkning.

«I forbindelse med det konsekvensutredningsarbeidet som har vært utført i tilknytning til forskriftsforberedelsen, har Statens forurensningstilsyn brakt på det rene at en direkte innføring av EUs minimumsregler for luftkvalitet ikke vil gi noen vesentlig miljøgevist i Norge», skriver Berntsen i sitt svar.

Berntsen bekrefter også at utkastet til de nye forskriftene skal sendes på høring.

- Reduser mest mulig

Norges Astma- og Allergiforbund representerer de som rammes av for høy luftforurensning. Leder i forbundet, Arne Heimdal, sier til N&M Bulletin at det må være et mål å redusere luftforurensningen mest mulig.

– Sett i et større tidsperspektiv vil kostnadene spille langt mindre rolle, sier Heimdal, som advarer regjeringen mot å legge seg på de reglene som er billigst i dag.

Natur&Ungdom (NU) støtter astmaforbundet. Nestleder Lars Haltbrekken sier at NU vil kjempe for at regjeringen vedtar SFTs forslag til grenseverdier. Det er det strengeste forslaget regjeringen har til vurdering.

– Det å følge EØS-avtalen på dette området har ingenting å si for miljøet. Vi trenger ikke nye forskrifter hvis de baserer seg på EUs minimumsverdier, sier Haltbrekken. Han mener også det er feil taktikk av Naturvernforbundet å true med å trekke Norge inn for EØS-domstolen, hvis de nye reglene ikke er innført 1. januar, slik N&M Bulletin skrev om i forrige utgave.

– Da ender forbundet opp med å være en pådriver for EUs minimumsnivå, mener Haltbrekken.

- Ingen kommentar

Etter det N&M Bulletin erfarer, er det svært lite sannsynlig at regjeringen vedtar SFTs forslag til grenser for luftforurensningen. Ifølge Thorbjørn Berntsen er dette forslaget for dyrt.

Harald Rensvik, direktør i SFT, ønsker ikke å kommentere saken nå.

– Mens saken er oppe i regjeringen uttaler jeg meg ikke eksternt.

– Så SFT vil ikke, offentlig i det minste, presse på for å få et så godt vedtak som mulig?

– Det ville være utenfor spillereglene, sier Rensvik.

Delplaner for biologisk mangfold

DEBATT
Peter Johan Schei, direktør ved DN

Jeg vil med dette gjerne knytte noen kommentarer til Direktoratet for naturforvaltning (DN) sine høringsuttalelser til departementenes delplaner til en nasjonal handlingsplan for biologisk mangfold, og måten disse ble presentert på i Natur&Miljø Bulletin nr. 17 1994.

Departementets delplaner

Først og fremst vil jeg påpeke at direktoratet ikke har uttalt at det er kritikkverdig at Samferdselsdepartementets delplan ikke berører den overordnede trafikkpolitikken. Vi har i våre kommentarer til Samferdselsdepartementets delplan sagt at det har laget en god plan når det gjelder biologisk mangfold og veiprosjekter, men at det i denne omgang ikke er blitt lagt tilstrekkelig vekt på betydningen av overordnet transportpolitikk, transportmiddelfordeling, utslippskrav osv.

Når det gjelder planen til Nærings- og energidepartementet, har vi vist til at deres delplan er delt inn i seks hovedkapitler baser tpå departementets organisasjon. Etter vår mening blir delplanen på denne måten oppstykket, og får en til dels betydelig overlapping på flere felt. Vi har ikke etterlyst en samlet plan som sådan, men mener at det trolig vil være en stor fordel om avdelingenes delplaner sammenstilles slik at en får en enhetlig framstilling av departementenes ansvarsområde, virkemidler, mål og tiltak.

Naturvernforbundets syn

Jeg vil også gjerne påpeke at vi i våre uttalelser om delplanene ikke har henvist til Naturvernforbundets syn. Vi finner det dermed uheldig at artikkelen kan gi inntrykk av at våre synspunkter er likelydende med Naturvernforbundet sine. La meg her også få si at jeg ser fram til å lese forbundets høringsuttalelse når denne foreligger, da vi i denne utfordrende prosessen i høyeste grad også trenger konstruktive innspill fra engasjerte miljøvernorganisasjoner.

Sektoransvar nødvendig

Til slutt vil jeg vise til at det er verdt å merke seg at Norge i arbeidet med å utarbeide handlingsplaner for biologisk mangfold er inne på helt nye veier, ikke bare nasjonalt, men også internasjonalt, når det gjelder å trekke inn og ansvarliggjøre andre sektorer. Og etter min mening er dette banebrytende, tverrsektorielle samarbeidet helt nødvendig om vi skal klare å nå våre forpliktelser i henhold til Biodiversitetskonvensjonen om vern og bærekraftig bruk av biologisk mangfold. «Vår modell» danner nå mønster for flere land som er i ferd med å følge opp sine forpliktelser i forhold til konvensjonen. At ikke alt blir fullkomment i første omgang i en slik utviklingsprosess finner jeg fullstendig normalt.

Motvind for klimatiltak

EUs arbeid for en skjerpet politikk mot klimautslippene er utsatt til desember. Britene nører opp under sitt bilde som «the dirty man of Europe», mens stabiliseringsmålet kan forsvinne ut i atmosfæren.

N&M Bulletin
Ole P. Pedersen

Tyskland, som har formannskapet i unionen dette halvåret, har arbeidet aktivt for å innføre en strengere politikk i forhold til utslipp av karbondioksyd (CO_2) og andre klimagasser. Men England nektet å snakke om noen former for avgifter.

– Enhver referanse til en CO_2-avgift er politisk uakseptabel, sa Englands miljøvernminister, John Gummer, etter møtet. Kilder i EU sier at Gummer under møtet sa at han ikke kunne komme hjem og vise fram et papir som inneholdt begrepet «fellesskapstiltak» (community measures).

Målet ute av rekkevidde?

Som en følge av at det ikke er noe gjennombrudd i CO_2-diskusjonen, fortalte EUs miljøkommisær, Ioannis Paleokrassas, at EUs utslipp av CO_2 kan øke med så mye som 15 prosent fra 1989 til 2000. Den internasjonale klimaavtalen oppfordrer partene til å stabilisere utslippene i denne perioden.

Neste møte mellom miljøvernministrene i EU er lagt til desember. Diskusjonen om CO_2 skal fortsette da, og den tyske miljøvernministeren, Klaus Töpfer, mener det er muligheter for en løsning da. 1. januar overtar Frankrike formannskapet i EU.

EUs miljøvernministre er forøvrig enige om at bensin- og dieselforbruket må ned i løpet av de neste ti årene. På møtet ble det derimot ingen enighet om å forbedre emballasjepolitikken, heller ikke om å redusere utslippene av giftige, flyktige organiske forbindelser (VOC) ved bensinfylling.

Kilder: The Guardian, Agence Europe, Reuter.

Bilnøkkelen i pant

Turistbyrået i den østerrikske byen Achensee låner folk en sykkel mot pant i bilnøkkelen deres. På denne måten slår turistbyrået to fluer i en smekk. Folk får bedre tid og mulighet til å studere lokalmiljøet på nært hold fra en sykkel enn fra en bil. I tillegg reduseres støy og forurensning i alpelandskapet.

Vi takker havnefogdene for støtten!

Havnesjefen støtter arbeidet for renere fjorder
STEINKJER

Stord Hamnekontor
Hamnesjefen

SEJERVØY KOMMUNE

Eigersund havnekontor
Havnesjefen

SORTLAND HAVNEVESEN
Postboks 144
8401 SORTLAND

VADSØ HAVNEVESEN
TELEFON 78 95 13 18
BOKS 39 – 9801 VADSØ

Havnevesenet, Kirkenes
ønsker å støtte Naturvernforbundets arbeide for et bedre miljø på land og sjø.
SØR-VARANGER KOMMUNE

Halden havnevesen

Narvik havnefogd

ORKANGER HAVNEFOGD

ÅLESUND HAVNEVESEN
Vi som har vårt daglige virke i kystfarvannene, kjenner konsekvensene som utslipp av olje har på livet i havet og vår økonomi. Vi støtter Naturvernforbundets arbeid for et bedre mottakssystem for alle typer avfall i norske havner.

Brønnøy havnefogd

Bilnøkkelen i pant

Turistbyrået i den østerrikske byen Achensee låner folk en sykkel mot pant i bilnøkkelen deres. På denne måten slår turistbyrået to fluer i en smekk. Folk får bedre tid og mulighet til å studere lokalmiljøet på nært hold fra en sykkel enn fra en bil. I tillegg reduseres støy og forurensning i alpelandskapet.

Rusterseg mot miljøkrav

Rederne søker sammen for å møte framtidige erstatningskrav fra amerikanske myndigheter. Etter at «Oil Spill Act» ble vedtatt i kjølvannet av Exxon Valdéz- ulykken, må alle oljetankere som anløper amerikanske havner garantere at de er erstatningsdyktige hvis uhellet skulle være ute. Etter loven må rederne kunne framvise et sertifikat, Certificate of Financial Responsibility (COFR), som dokumenterer at de er i stand til å betale for opprensking og andre skader de påfører miljøet. Ordningen er foreslått av forsikringsselskapet International Sureties i New Orleans.

– Det er nytteløst for den enkelte reder å møte COFR-kravene hver for seg, ganske enkelt fordi de færreste vil være i stand til det, sier Tucker Fritz-Hugh, direktør i International Sureties.

Superminister

Danmark har fått en ny superminister i Sosialdemokratenes Svend Auken. Han var tidligere miljøminister, men har nå i tillegg fått ansvaret for energisektoren.

Miljøkalender

12. – 15. oktober: VVS-dagene -94 arrangeres på Norges varemesse, Sjølyst.
17. oktober: Norges Forskningsråd arrangerer konferanse om miljøkostnader og energibruk på Hotel Royal Christiania, Oslo. Tlf: 2203 7000.
19. oktober: Åpent møte om genteknologi og mat, Folkets Hus, Oslo. Arrangør: Bioteknologinemda, tlf. 2234 8791.
19. oktober: Økologi 1994. Miljøseminar i Gøteborg.
20. – 21. oktober: ForUm arrangerer seminar om Gatt, u-land og miljø.
24. – 25. oktober: Nordisk seminar om produkters livssyklus, i regi av Nordisk Råd. Sted: København.
26. – 28. oktober: Seas at Risk-konferanse i København. Arrangert av Seas at Risk, Nederland.
26. – 30. oktober: Økomedia 94. Internasjonale dager for økologisk film, Freiburg.
3. – 4. november: Transportdagene 1994 i Molde. Arrangert av Høgskolen i Molde og Møreforskning. Kontakt: Elisabeth Indergård, 7121 4000.
3. – 4. november: Konferanse om marine verneområder i Tromsø. Arrangør: Akvaplan-niva.
3. – 4. november: Årskongress for den internasjonale miljøjournalistforeningen, Paris.
7. november: Vestlandsforskning, Stiftelsen Østlandsforskning og KS arrangerer seminar i Oslo om kommunal miljørevisjon. For mer informasjon, ring 5767 6156.
8. – 9. november: I forbindelse med seminaret om miljørevisjon, arrangerer Norske Sivilingeniørers forening i samarbeid med Vestlandsforskning og Stiftelsen Østlandsforskning et kurs i Oslo om kommunal miljørevisjon.
10. – 12. november: Tiende sesjon i IPPCC, Nairobi.
28. november – 1. desember: Møte i styringsgruppen i ECE-konvensjonen, Geneve.
29. november – 1. desember: Internasjonalt symposium i Tromsø om biologien til marine pattedyr i Nordøstatlanteren. Arrangør: Akvaplan-niva.
1. – 4. desember: Miljøeffektiv og alternativ teknologi. Seminar arrangert av Naturvernforbundet og Miljøheimevernet, Oslo. Flere opplysninger/påmelding: Elin Tyse, Miljøheimevernet, 2269 0526 eller 2271 5562.
5. – 7. desember: Det 12. internasjonale symposium om elektriske kjøretøyer, Anaheim, USA.
6. – 9. desember: Internasjonal konferanse om klimaforskning. Evaluering og politiske konsekvenser. Maastricht, Nederland.
15. – 16. desember: Møte i Brussel mellom miljøvernministrene i EU.

Miljøkalender for 1995

23. – 24. januar: Bioogisk mangfold og forvaltning i kystsonen. Seminar i Trondheim, arrangert av Direktoratet for naturforvaltning og Fiskeridirektoratet. Flere opplysninger: Eva Degré, DN, 7358 0548.
6. – 17. februar: Internasjonalt forhandlingsmøte (INC-11) i regi av klimakonvensjonen, New York.
6. – 12. mars: NGO Forum 95, i København.
28. mars – 7. april: Første partskonferanse for klimakonvensjonen, Berlin.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

NOR-CARGO

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

SMaX bilist-stasjoner har det meste døgnet rundt

Siden A/S Norske Shell etablerte sitt første bensinutsalg i 1912, har selskapet bygget opp et omfattende nettverk av biliststasjoner over hele landet. I dag har A/S Norske Shell over 400 stasjoner. 60 av disse har SMaX-butikker, med utvidet service-tilbud til bilistene. I tillegg til drivstoff, smøreoljer og bilartikler fører SMaX-stasjonene et variert dagligvareutvalg og hurtigmat døgnet rundt.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

GÅRSDAGENS UTFORDRINGER - DAGENS LØSNINGER.

Gjennom flere generasjoner har vi i Fred. Olsen Lines fraktet gods til og fra Norge med vår linjefart i Nordsjøen. Samtidig vet vi at lang erfaring ikke nødvendigvis betyr fremskritt og høy kvalitet. På det området vil markedet ubønnhørlig skille klinten fra hveten.

Vi har fulgt og til tider ledet den maritime utvikling fra seil via dampfartøy og pallebåter til dagens industrielle RoRo fartøyer. På samme måten har vi vært en del av introduksjonen av pallehåndtering, containere og semitrailere.

Målet er å ligge en bølge foran i utviklingen av moderne transportløsninger. Løsninger som skaper bedre konkurransekraft for våre kunder og vår egen virksomhet i et internasjonalt miljø som endres hurtigere enn noen gang.

Hvorvidt vi også i fremtiden vil lykkes avhenger av samspillet med våre kunder og utnyttelse av våre erfaringer ispedd en god porsjon kreativitet. Da vil vi også i fremtiden ha en sentral rolle i norsk transport.

Seilinger til og fra Oslo, Larvik, Fredrikstad, Kristiansand, Hamburg, Rotterdam, Zeebrugge, Felixstowe og Immingham.

Fred.Olsen Lines

ADRESSE: FRED OLSENS GATE 2 0152 OSLO.
TLF. 22 34 10 00 - FAX: 22 33 63 65

Grønn strek i offentlig regnskap

En arbeidsgruppe nedsatt av regjeringen utreder nå hvordan det offentlige kan ta miljøhensyn i sine innkjøp. Danmark har allerede fått en offentlig, grønn innkjøpspolitikk.

N&M Bulletin
Jonas Brække

Nå skal det bli like viktig å oppnå *grønne* streker i regnskapet som å unngå *røde*. I Danmark lanserte energiminister Jann Sjursen og miljøminister Svend Auken nylig en landsomfattende handlingsplan for grønt innkjøp. Statens institusjoner blir pålagt å lage egne planer for miljøriktig innkjøp. Det skal også stilles miljøkrav til rammeavtaler. Samtidig skal en håndbok i grønt innkjøp sendes ut til samtlige offentlige innkjøpere, skriver Information.

Det offentlige i Danmark handler for 41 milliarder kroner i året, og danske myndigheter regner med at handlingsplanen vil gi en stor miljøgevinst. I Norge har det offentlige så langt ikke stilt enhetlige miljøkrav til produkter og produsenter.

Rapport i høst

En bredt sammensatt arbeidsgruppe ser nå på mulighetene for å innføre et slikt system i Norge. Gruppa består av representanter fra Nærings- og energidepartementet, Miljøverndepartementet, Statens Forvaltningstjeneste samt Norsk Hydro. Arbeidet er i sluttfasen, og en rapport vil bli lagt fram i løpet av høsten som et delprosjekt i det store programmet for statlig innkjøp.

Foreløpig er det usikkert hvordan handlingsplanen skal forankres slik at den får størst mulig gjennomslagskraft. En av mulighetene er å legge retningslinjene inn under Miljøverndepartementet, eller at de blir nedfelt i de statlige innkjøpsreglene.

Miljøkriteriene kan innarbeides som kravspesifikasjoner ved alle offentlige anskaffelser, og alle statlige virksomheter blir pålagt å rapportere om sin miljøstatus tilbake til moderdepartementet. Man regner ikke med at et grønt innkjøpsregelverk i den offentlige forvaltningen vil medføre en ekstrautgift for innkjøpsbudsjettene, fordi erfaringene tilsier at miljøvennlige produkter kan være vel så rimelige som andre produkter.

Prosjektet bygger på erfaringene fra «grønn profil» under OL i Lillehammer, da LOOC stilte miljøkrav til samarbeidspartnerne.

Norge i 2005

Tre departementet, også MD, har planer om et scenarieprosjekt med navnet «Norge mot år 2005».

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

MOST OIL POLLUTION DOESN'T COME FROM TANKERS.

Tanker accidents contribute just 4.7% to oil spilled at sea.

Tanker operations contribute just 6.6%.

Natural seepage of oil from wells contributes 10%.

Oil pollution of the sea by industry contributes 61%.

More oil enters the sea from motorists draining their sump oil into the town drain than all the world's tankers.

OIL POLLUTION FROM TANKERS HAS BEEN REDUCING THANKS TO COSTLY, VOLUNTARY, EFFORTS OF TANKER OWNERS.

- Oil pollution from tanker operations has fallen 85% in 20 years.
- Better oil discharge monitoring equipment monitors oil outflow.
- Crude Oil Washing and Segregated Ballast Tanks mean ballast water is clean.
- Crew training and qualifications concentrate on pollution and safety awareness.

How many industrial plants have as qualified and experienced a person as a Ship's Captain in charge?

- The number of accidents resulting in oil pollution has fallen 50% in 20 years.
- Navigational aids improve navigation especially in bad visibility and busy waters.
- Inert Gas Systems and Closed Loading Systems reduce the risk of fire and explosion.
- Double hulls provide an extra layer of protection against oil leaks.
- Global Marine Distress & Safety System satellite communications speed reaction to ships in difficulties.
- The Enhanced Survey Programme for ships ensures structural faults and problems in tankers are found and corrected.

99.98% of oil arrives at its destination without incident – INTERTANKO'S aim is 100%.

THE TANKER INDUSTRY INVESTS MORE IN SAFETY AND POLLUTION PREVENTION THAN ALMOST ALL OTHER INDUSTRIES AND INDIVIDUALS.

- About 20 per cent of the cost of a modern tanker is dedicated to safety and anti-pollution measures. A further 7.5 to 10 per cent of the cost of a new ship is invested by the owner in design developments in excess of the minimum standards.
- Manufacturing industry invests under five per cent in plant safety and under 2.5 per cent in environmental protection.
- The private citizen spends below 1% of his income on personal safety and environmental protection purchases.

TANKER TRANSPORT IS AN ENVIRONMENTALLY-FRIENDLY TRANSPORT MODE USING FEW NATURAL RESOURCES AND CAUSING LITTLE ENVIRONMENTAL DEGRADATION.

- *Tanker shipping conserves precious natural resources.*

Polluting exhaust gases from tanker shipping are way below the figures for road transport even though car and truck emissions are tightly controlled. Carbon monoxide from tanker exhausts is one-tenth of the figure from road freight traffic and hydrocarbon one-eighth.

Sea traffic involves minimal disruption of environment – no road construction – no railway lines – no airports or air or road traffic noise – no exhaust fumes on land – no woodlands lost – few wildlife habitats disturbed.

INTERTANKO

FOR SAFE TRANSPORT, CLEANER SEAS AND FREE COMPETITION

P.O. Box 7519 Saitdalen, N-0205 Oslo, Norway – Tel. +47 22 43 03 40 – Fax +47 22 36 32 22 – telex 19751 itank n

INTERTANKO is the independent tanker owners' organisation dedicated to representing its members to governments in IMO (the International Maritime Organisation) and other appropriate fora. INTERTANKO has some 300 members drawn from all over the world and between them controlling about 1,900 tankers – 80% of the worlds independent tanker fleet.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

ALLE TYPER REPARASJONSARBEIDER PÅ SKIP

FORLENGELSER - OMBYGGING

DOKK: L 180 M, B 36 M, D 6,1 M

God krandekning med bla.
2 stk kraner à 90 tonn til senter dokk

TA KONTAKT MED

WESTAMARIN A·S

P.O Box 115 Vågsbygd, 4602 Kristiansand S Norway.
Tel. (47) 38 08 82 00 Fax. (47) 38 08 50 12

a company within SWEDE SHIP the Swede Ship Group

ESSO I NORGE

For Esso er intet forretningsmål så viktig at det får gå på bekostning av sikkerheten.

I vår omfattende og langsiktige virksomhet er sikker drift og vern om mennesker, miljø og omgivelser det viktigste målet.

Esso har vært i Norge siden 1893.

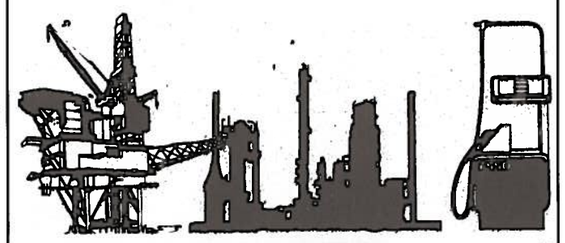

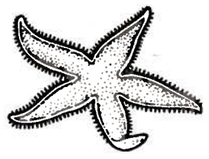

Sjøstjerner, Asteroidea, klasse av pigghuder som har flat, stjerneformet eller femkantet kropp med sugefotter på undersiden av armene. Munnen sitter midt på undersiden og fører inn til en sekkformet mage. De fleste sjøstjerner er rovdyr som lever av skjell, krabber og andre bunndyr. Noen av artene har så stor regenerasjonsevne at de kan danne en ny stjerne fra en enkelt arm. I norske farvann finnes ca. 40 av ca. 2000 arter.

Sjøstjerner, sjøpinnsvin og kråkeboller tar pulsen på havmiljøet ved å fungere som et slags miljøtermometer. Der de finnes er det sunne omgivelser.

Vi som har vårt virke i tilknytning til havet forstår hvor viktig det er å ta vare på det miljøet som er grobunn for alt liv.

NORGES REDERIFORBUND
Postboks 1452 Vika, 0116 Oslo.
Telefon: 22 41 60 80. Telefax: 22 41 50 21.

Bergesen d.y. AS disponerer en flåte på 44 skip på tilsammen 8,6 mill. tdw. Flåten er idag variert og omfatter tank-, gass- og bulkskip. Foruten shipping har vi betydelige engasjementer i industri, handel og fast eiendom i Norge og utlandet.

BERGESEN d.y. AS

BERGEHUS
Drammensveien 106
Postboks 7600 Skillebekk
0205 OSLO

Telefon: 22 12 05 05
Telefax: 22 12 05 00
Telex: 71172

- VI SKAL VIDERE -

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

HYDRO
Hydroship a.s

BRATTVAAG SKIPSVERFT AS

LEIF HÖEGH & CO. A/S

Postboks 2596 Solli - 0203 OSLO

Natur&Miljø Bulletin

Gi et gaveabonnement på Natur&Miljø Bulletin!
Bare kr. 180,- ut 1995! Send melding om gaveabonnement til Natur&Miljø Bulletin, Boks 2113 Grünerløkka, 0505 Oslo.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

FRAKTEFARTØYENES REDERIFORENING

Strandgt. 200
Postboks 2020 Nordnes
5024 Bergen
Telefon 55 31 71 10 - 55 31 60 37
Telefax 55 32 22 29
Bankgiro 3414.18.04636
Postgiro 0804 5696414

DET NORSKE VERITAS

Sikrer
liv, verdier
og miljø

FARSUND SHIPPING AS
Telefon +47 38 39 20 55 - Telefax +47 38 39 20 77
P.O.Box 68, 4551 Farsund

BRATTLI SHIPPING
OWNERS - SHIPMANAGERS - MARITIME SERVICE

Sikkerhet
og Miljø
er vår Verden

Konseptet med én pumpe i hver lastetank har hatt stor betydning både for konstruksjon av moderne tankskip og måten de blir operert på.

Med FRAMO pumpesystemer oppnåes:

- Full segregering av alle lastetanker
- Alle lasteførende rør lokalisert på dekk. Ingen rør eller ventiler inne i tankene
- Hurtig og effektiv tømming av lastetankene gir minimalt med lasterester og redusert slopmengde

FRAMO Frank Mohn AS

Postboks 98, 5051 Nesttun, Tlf 55 99 90 00 Fax 55 99 93 80

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

Bolig/service
plattformer
Tankskip for
bøyelasting
Tank- og bulkskip

Rasmussen gruppen støtter Naturvernforbundets arbeid for avfallsmottak fra skip og miljødifferensierte havneavgifter

Rasmussen gruppen
Postboks 37, 4601 Kristiansand S.

LORENTZENS SKIBS A/S
SHIPOWNERS

Lorentzen Skibs Group

Oslo - Singapore

Red Band as

Den norske Amerikalinje AS
(Norwegian America Line)

SKIBSAKSJESELSKAPET
STORLI

PAAL WILSON & CO. A.S
SHIPOWNERS & OPERATORS

POSTAL ADDRESS:
STRANDGT. 202
N-5500 HAUGESUND
NORWAY

TELEPHONE: + 47 52 71 20 10
TELEFAX: + 47 52 71 20 08
TELEX: 42 074 WILSON
ENTERPRISE NO. 941 692 133

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

BERGEN
HULL CLUB
BERGENS SKIBSASSURANSEFORENING

Sjøvegen på første klasse

FYLKESBÅTANE
I SOGN OG FJORDANE

BUKSER OG BJERGNING A/S

ET REDERI I SIKKERHETENS OG MILJØETS TJENESTE

C. H. Sørensen & Sønner A/S
SHIPOWNERS AND MANAGERS

Mosvold-Farsund
SHIPPING • OFFSHORE • INVESTMENTS
Postboks 113 N-4551 Farsund, Norway
Tlf. 38 39 06 22 - Telex 21408 mship n
Telefax: 38 39 16 31

Møre og Romsdal Fylkesbåtar

BORRE HAVARI-VERN-SKOLE
POSTBOKS 70 * 3191 HORTEN
TELF. 33 07 32 04
FAX. 33 07 32 05
VESTFOLD FYLKESKOMMUNE

Kompostøker

Danmark kildesorterte og leverte 11 prosent av sitt organiske avfall i fjor. I alt var 260 000 husstander med. Dette var en økning på 24 prosent i forhold til året før. Den danske regjeringen har som mål at hoveddelen av det organiske avfallet skal gå til kompost eller biogass, melder MiljöAktuellt.

Atomøkning kan gi katastrofe

Miljøgrupper i England frykter at en 30 ganger så stor frakt av radioaktivt, brukt brensel kan føre til en miljøkatastrofe. Det britiske firmaet British Nuclear Fuels planlegger å øke sjøtransporten av brukt atombrensel fra to til 60 frakter i året, skriver The Scotsman.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

Vårt motto er:
"SAVE OUR OCEANS"
Vi bidrar med levering av avfalls-forbrenningsanlegg til alle typer skip!

Kværner Incineration a.s
Postboks 100
4912 GJEVING

Tlf: 37 16 32 22
Fax: 37 16 32 80

SWAN SHIPPING A/S

Swan Shipping A/S driver 13 fartøyer på eier- eller managementbasis med langtids charter til bulk/reefer/roro befraktere.

Flåten består av fem reefers/10.000 tdw, fire bulkers/27.000 tdw og fire roro mellom 4.000 og 6.000 tdw.

C.C. RIEBER
RIEBER SHIPPING A/S

Saga Petroleum a.s.

PHILLIPS PETROLEUM COMPANY NORWAY
P.O. BOX 220, N-4056 TANANGER, NORWAY

ACTINOR SHIPPING

Rådhusgt. 27, 0158 Oslo Tlf. 22 42 78 30

DOLPHIN INDUSTRIES AS, Oslo
Miljøvennlig oljesanering

A/S J. LUDWIG MOWINCKELS REDERI
P.O. Box 4070 Dreggen • N-5023 Bergen, Norway

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

THE TORVALD KLAVENESS GROUP

B. SKAUGEN SHIPPING AS

Norsk Skibs Hypothekbank AS

HVISTENDAHLS REDERI A/S
SHIPOWNERS

ANDERS UTKILENS REDERI A/S
KOMEDIEBAKKEN 11 - 5010 BERGEN

ROGALAND TRAFIKKSELSKAP

MOSVOLD SHIPPING AS
Vestre Strandgt.12
P.O. Box 52
N-4601 Kristiansand S.

HAUGSHIP A.S

Naess, Jahre & Partners AS

Stolt-Nielsens Rederi A/S

TSCHUDI & EITZEN AS
Shipowners Managers Insurance
Founded 1883

Statoil Mongstad er Norges største eksporthavn

"Differensierte havneavgifter er et av våre tiltak for å sikre god miljøstandard på skip som anløper vår havn"

STATOIL

Uglandgruppen

REDERIET Bergshav AS

Belships Company Limited Skibs-A/S

Vil utsette miljøgebyrer

Samferdselsdepartementet (SD) går inn for at den foreslåtte innføringen av miljøgebyrer utsettes. Miljøgebyrene skal finansiere en mer miljøvennlig avfallshåndtering enn i dag.

Superminister

Danmark har fått en ny superminister i Sosialdemokratenes Svend Auken. Han var tidligere miljøminister, men har nå i tillegg fått ansvaret for energisektoren.

Norsk skipsfart støtter Naturvernforbundet!

SOLSTAD SHIPPING A/S
SKUDENESHAVN

NESTE
Neste Petroleum AS
Neste Petroleum AS
Strandvn. 5, N-1324 Lysaker
Norway
Tel.: 22 58 05 20/-47 2 58 05 20
Tlx.: 11 557 - Fax: 22 58 05 05

KLOSTER CRUISE LIMITED
GRATULERER MED 80 ÅRS JUBILEET.

Scandi Line
SANDEFJORD - STRØMSTAD
Sandefjord. Tel. 33 46 08 00. Fax 33 46 25 08.
Strømstad. Tel. 0526 - 150 70. Fax 0526 - 146 69

BERGER GRAN A/S
BERGEN - NORWAY

HSD Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap

Mosvold-Farsund
SHIPPING • OFFSHORE • INVESTMENTS
Postboks 113 N-4551 Farsund, Norway
Tlf. 38 39 06 22 - Telex 21408 mship n
Telefax: 38 39 16 31

GARD
ASSURANCEFORENINGEN GARD
-GJENSIDIG-
4801 ARENDAL
Telephone 37 01 91 00

SKULD

HAGLAND SHIPPING A.S
SHIPOWNERS/OPERATORS
Sjøfartsbygget, Smedasundet 97 B
P.O. Box 98
N-5501 Haugesund, Norway

Norges ledende totalleverandør av undervannstjenester.
Stolt Comex Seaway A/S
Stoltenberggt. 1, 5500 Haugesund
Tlf.: 52 71 41 00

FRA HENSYN TIL HANDLING

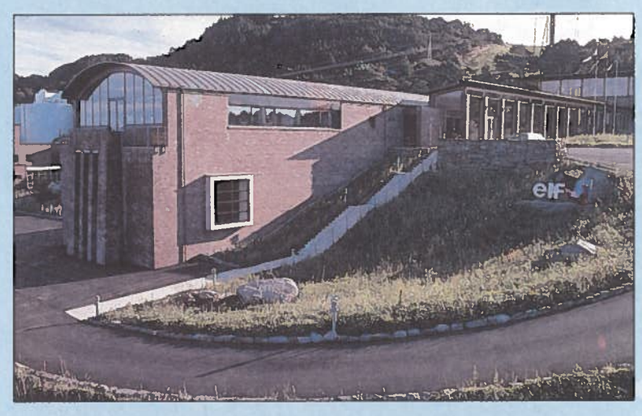

Elf-gruppens miljøforskningssenter ved Stavanger, Elf Akvamiljø, ble offisielt åpnet av statsminister Gro Harlem Brundtland den 19. mars 1994.

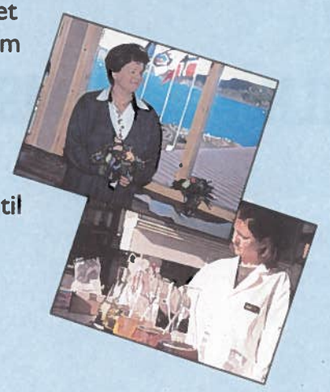

Senteret vil fokusere på virkninger av forurensning til havs og beskyttelse av det maritime miljø.

Vi tar miljø på alvor.

Kompetanse å tilføre

elf

POLLUTION IS A MODERN PHENOMENA

Gulf Agency Company is your shipping agent in the Middle East.

GAC has the organisation, contacts, experience and resources to assist in the unfortunate event of environmental threat in Gulf waters.

Gulf Agency Company

Member of HELMEPA
Hellenic Marine Environment Protection Association

Phone: (47) 6492 4341 **Fax:** 6492 4510

WILH. WILHELMSEN

PETRO OIL

En trygg og sikker behandling av olje og forurenset vann fra skip

Kragerø Næringspark, 3766 Sannidal. Tlf: 3599 2310. Fax: 3599 2333.